

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. VII. Aliae maculae ex ejusdem auctoris codice detersae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

apud eundem *Eunarium*, qui hac ipsa in vita *Maximi*, de quodam Festo loquens *Maximi* inimico, Φονικὴν ἴνα καὶ μαγειρώδη ψυχὴν appellat. De scaphismo & quod genus supplicii fuerit, vide *Plutarchum* in *Artaxerxe*.

CAPUT VII.

Alia macula ex ejusdem auctoris codice deterfa.

MIhi quoque mendosum sonant hæc apud eundem *Eunarium* in *Magno*, qui medicinæ scientia clarus iis temporibus fuit: Ἀκροάτης δὲ γενόμενος Ζήνωνος καὶ τῆ περὶ τῶν σωμάτων τῶν προαιρετικῶν φύσει τὸν Ἀριστοτέλην ἐς τὸ δύνασθαι λέγειν συνεφελκυσάμενος, σιωπᾶν μὲν ἐν τῷ λέγειν τὰς ἰατρὰς ἠνάγκαζε &c. quæ sic *Junius* Latine convertit: *Zenonis auditor (fuit) qui nativa mole Aristotelem provocare potuit ad differendum de corporibus electivis, & quibus ad arbitrium vires suppetunt, in dicendo cogebat Medicos tenere silentium &c.* Ceterum hæc interpretatio neque bonum in se habet sensum, neque vim Græcorum verborum fatis exprimit: vel potius toto, quod ajunt, cœlo a mente auctoris discedit. Sed nec quæ *electiva corpora* ibi dicantur, intelligo, monstri hæc similia mihi videntur. Nec minus errat, cum hæc verba, Τῆ φύσει συνεφελκυσάμενος τὸν Ἀριστοτέλην in eam partem accipit, tanquam *Magnus* iste nativa, ut loquitur, mole, sive ingenio provocare potuisset *Aristotelem* facultate differendi de corporibus: quæ in mentem nunquam vel per somnium venisse *Eunario* quovis sacramento affirmare ausim. nonnullorum etiam transpositio verborum obscuriorem effecit sententiam. Ne diutius lectorem morer, sic mihi locus hic videtur legendus; Καὶ τὸν

τόν Ἀριστοτέλην ἐς τὸ δύνανται περὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν προαιρε-
 τῶν λέγειν, τῇ φύσει συνεφελευσάμεν. cetera plana sunt,
 id est, ad verbum: *Cumque Aristotelem propria natura sive
 ingenio socium adiutoremque adjunxisset, ad hoc, ut posset de cor-
 poribus & aliis quæ sunt proposita, supple, Medicis ad conside-
 randum, & significat valuisse ingenio Magnum, tamen no-
 vas ad disputandum ex Aristotelis doctrina & inventis vires
 sibi comparasse, eoque subsidio in tantum inditam sibi a
 natura facultatem auxisse, & corroborasse, ut eo disputan-
 te ceteri Medici subistere non possent, & silentium tenere
 cogerentur. Verum ut ibidem notat Eunapius, vir ille ver-
 borum tam fœcundus: remediorum inops & prorsus steri-
 lis erat, felix animi, infelix operum. totus ex eorum Me-
 dicorum secta, quos Galenus com. 3. ad lib. Hippocr. κατ' ἰη-
 τρεῖον. λογικὸς ἰατρεὺς vocat, hoc est, Medicos rationales:
 qui operum artis ignari solis disputationum ambagibus stu-
 dent. Ita enim hos describit eo loco Galenus: Τῶν μὲν ἐργ-
 γων ἢ τέχνης ἀπείρους ἔχοντες ὅτι τὸ σοφιστικὸν εἶδος ἐκτρε-
 πόμενοι. In sexto autem libro Θεραπευτικῆς μεθόδου, eos-
 dem simpliciter σοφιστὰς appellat. Quorum plerisque ad-
 eo eorum, quæ in medendo usu veniunt, imperitos fuisse
 testatur, ut quærent inter se, & disputarent, quam-
 obrem fracturæ capitis callo non obducantur. quorum va-
 nitatem acriter Galenus ibidem coarguit: hisce verbis Οὐκ
 ἔστιν ὁ λόγος ἔτι φίλος, οἷον οἱ μηδὲν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων εἰδόν-
 τες σοφισταὶ ζητῶσι, διὰ τί τὰ ἢ κεφαλῆς ἢ πωρῆται κατὰ-
 γμαλα; πωρῆται μὲν γὰρ, ὡς ἐλέλις. καὶ ὑμεῖς ἔτιως ἐς ἐληρώ-
 δεις, ὡς τῶν ἐκ ὄντων λέγειν αἰτίας. i. Hic sermo non est le-
 vis & vacuus; qualis sophistarum, qui nihil de iis quæ sunt, co-
 gnoscunt, quarunt causam, propter quam callum non ducant
 capitis fracturæ? Ducunt enim, o boni, vos autem tam futiles
 estis, ut eorum quæ non sunt, causas reddatis.*

Verum tamen multos in hoc albo præstantes existisse in-
 genio & sapientia viros scimus. Avicennam quidem hanc
 metam

metam in medicina haud transgressum propemodum constat: de quo sic *Matthæus Gradus* in prima parte, capite 3. in Nonum *Almanzor*is iudicat: *Avisenna* fuit Medicus magnus ratione, sed inexpertus re: unde omnia quæ per rationem vidit possibilea, admittit tanquam vera, licet nunquam, fuerint nec sint: maxime in causis: & possibilea intelligit, quæcumque non formaliter includunt contradictionem. Nec iniquam hanc censuram dicet, qui superstitionissimam illam humorum corporis humani divisionem ab *Avisenna* traditam *Fen. 1. Doctrin. 4. cap. 1.* legerit; qui dolorum quindecim genera ab eo distingui norit; & super duabus convulsionis causis ab *Hippocrate* & *Galeno* proditis, tertiam excogitatam. Quam tamen *Cæsar Scaliger* strenue defendit, in comment. ab lib. *Aristotelis de Histor. Animal.* ubi de causis convulsionis: Neque vero (inquit) hoc latuit *Avisennam*, quem isti barbarum vocant, ipsi nihil aliud quam Latini, ac nescio an id quoque sint assecuti. Is enim tertiam a repletionem & inanitionem spasmi causam, caliditatem nimirum absque materia agnoscit. In omnibus *Galeno* par, & lingua sua fortasse eloquentior: quippe nobilissimus, atque summo studio educatus; in multis diligentior, in hoc etiam superior. Is vero Philosophus, quicum *Galenus* ne comparari quidem possit. Sed ipse *Scaliger* vix λογικὸν ἰατρὸν excessit, quicquid prædicet ipse de admirandis suis curationibus, & ejus fide, *Josephus* filius. Nimis bonus fuit Philosophus, nec tantum literarum in clinicum & occupatum Medicum cadit. Sibi quidem ipsum ægrotanti per medicandi imprudentiam, & præpostera victus ratione causam mortis attulisse *Josephus Scaliger* testatur. In quo *Avisennam* suum imitatus videri potest, qui simili ignorantia periit. Nec desunt, qui *Galenum* ipsum in eundem λογικῶν ἰατρῶν ordinem redigant. Scit Deus. *Averrois* fatetur de se ultro in septimo eorum librorum, quos *Colliget* vulgus appellat, cap. 6. Ego, inquit, non studui ei scientiæ (medicinæ) ut videar mihi in ea ef-

se sufficiens: & alibi negat se in eorum numero esse qui ægris remedia adhibent.

Sed duo λογικῶν ἰατρῶν genera distingui debent: unum eorum, qui altioribus disciplinis occupati, nec medicinæ expertes esse volunt: verum a studiis abstrahi metuentes, medendi usum aliis facile concedunt, scientiam sibi reservant: Quo in genere *Avicenna*, *Avenrois*, *Scaliger*, *Cardanus* & alii complures viri magni nomen professi sunt suum. Alterum eorum qui *clinici* proprie dicuntur, quod ægris affideant medendi & lucrandi causa, totique in opera artis incumbant. Utrumque genus utile, prius nobilitate antistat: quod *Magnum* hunc *Eunapio* celebratum infecutum liquet: tametsi inter Medicos alios versaretur, sed non sine invidia, cum minus doctorum successus videret. Quin ipsas aliorum curationes calumniari solitum ibidem *Eunapius* testatur: Ὡς περ οὖν οἱ παλαιοὶ φασὶν Ἀρχίδαμον, εἰ Περικλέης εἶη δυνατώτερος, ἐρωτώμενον, ἀλλὰ καὶ καλαβᾶλλον Περικλέα, φᾶναι, λέγων ἐκεῖνα ὅτι μὴ καλαβέβληται, νενίκηκεν, οὕτω καὶ τὰς θεραπευθέντας ὑφ' ἐτέρων, ἀπεδείκνυ Μάγνῳ ἐτι νοσοῦντας. οἱ δὲ ὑγιαίνοντες καὶ ἐρρωμένοι, χάριν ὠμολόγουν ταῖς θεραπεύσεσιν· ἀλλ' ἐκράτει τῶν ἰατρῶν μέχρι τῆς σόμας καὶ τῶν ἐρωλήσεων. i. *Quemadmodum autem memorant veteres, Archidamum interrogatum, nunquid Periclem viribus superaret: respondisse, quin liceat Periclem prostraverim, nihilo minus vincit, humi se dejectum fuisse negans & id spectatoribus persuadens. Eodem modo curatos ab aliis Magnus demonstrabat, adhuc morbo teneri. Hi vero pristina valetudini redditi & jam sospites nihilo secus Medicis suis gratias habere se testabantur: sed Magnus verbis & questiunculis os Medicis obstruebat.*

Porro hujus dicti non illepidi meminit *Plutarchus* in *Pericle*, unde accepit *Eunapius* comparationem: nisi quod non *Archidamo* id tribuit *Plutarchus*, sed cuidam *Thucydidi Milesio*, qui tempore *Periclis Athenis* rempublicam pariter

MISCELL. OBSERV. CAP. VIII. 101

pariter administravit, non eadem quidem sentiens, attamen auctoritate hæud multo inferior. Alioqui verisimile non est, Archidamum regem Laedæmoniorum, Athenis cum *Pericle* unquam luctatum fuisse; aut hunc Lacedæne cum Archidamo. Non dubium igitur quin ibi corruptus sit textus *Eunarii*. Desunt enim quædam: nempe nomen proprium *Θουκυδίδης*; & præpositio ὑπὸ. Sic autem restituto hunc locum: Ὡσπερ οὖν οἱ παλαιοὶ φασίν, *Θουκυδίδη ὑπ' Ἀρχιδάμου*, &c. Sed & male eodem loco scriptum est in indicativo, καὶ καταβάλλω, pro conjunctivo, καταβάλλω. neque enim unquam particula, ἂν cum indicativo jungitur: male etiam in eodem contextu, ἐκεῖνα, pro ἐκεῖν.

CAPUT VIII.

Lacuna in commentario Simplicii ad lib. 4. φυσικῆς ἀκροάσεως suppletur.

DOctus ille interpres in bene longa & eruditissima digressione ad 4. φυσικ. ἀκροάσεως, diversas veterum philosophorum de loci natura opiniones referens, sic has distribuit ac iusta divisione comprehendit: Ἰσέον ἔν' ὅτι ἄπερὶ λόπου τι γραψάντων, οἱ μὲν σῶμα τὸν τόπον, οἱ δὲ ἀσώμαλον ὑπέθεντο. σῶμα μὲν ὡς Πρόκλ. ὁ ἐκ τῆς Λυκίας φιλόσοφος. τῶν δὲ ἀσώμαλον λεγόντων, οἱ μὲν πάντη ἀδιάστατον, οἱ δὲ διασάλλον λέγουσι. καὶ τῶν πάντη ἀδιάστατον, οἱ μὲν ὑποκείμενον τοῖς σώμασιν, ὡς ὁ Πλάτων, τὴν ὕλην ἰόπον λέγων. οἱ δὲ τελεσιουργὸν τῶν σωμάτων, ὡς ὁ ἡμέτερος Δαμάσκιος. τῶν δὲ διασάλλον λεγόντων, οἱ μὲν ἐπὶ δύο διεσῶτα, ὡς ὁ Ἀριστέλης τε καὶ ὁ περὶ παλ. ἀπας. καὶ τούτων οἱ μὲν πάντη ἀδιάφορον, καὶ πολὲ